

## AZ EGYHÁZ A MENEKÜLTEKÉRT A német püspöki kar irányelvei, 2016. február 18. (kivonatos fordítás)

### Bevezetés

Korunk meghatározó jelensége a menekülés, az elűzetés, az otthonok elvesztése. Németországban is sokan keresnek menedéket: megbecsült emberként, szabadságban és biztonságban szeretnének élni. A menekültek hatalmas száma nagy kihívások elé állítja országunkat. A helyzet láttán némelyeket félelem kerít hatalmába, de terjed az ellenszenv is. Mi keresztények ebbe nem sodródhatunk bele. „A felebaráti szeretet globalizálódásának” itt van a helye, a mi közvetlen szomszédságunkban. Az oltalmat kereső emberek sokaságának reményeit és szorongásait átéli az egyház is. Igen sokan csodálatra méltó munkát végeznek értük egyházi és társadalmi keretek között. A német katolikus menekültszolgálatban 5.000 főállású és több mint 100.000 önkéntes személy vesz részt. Gondoskodnak arról, hogy a hozzánk érkező embereket ellássák az élethez legszükségesebb dolgokkal, de személyes törődéssel és emberi kíséréssel is fogadják őket.

### I. A jelenlegi helyzet

A menekültek és elűzöttek száma világszerte elképzeldhetetlen méreteket öltött. Bár a legtöbb menekült ma is a Közel-Keleten és Afrika válságövezeteiben él, az egyre nehezedő körülmények és a növekvő kilátástalanság miatt egyre többen keresnek menedéket Európában. Ebben a helyzetben megtapasztalhatjuk, hogy országunkban milyen nagy a szolidaritás és a segítőkészség. Ugyanakkor sokfelé látnunk kell a tanácstalanság és a túlterheltség jeleit is. Nem ritkán találkozunk durva kijelentésekkel a nyilvános vitákban, ami szöges ellentétben áll a menedéket kereső emberek nyomorúságával. A legnagyobb aggodalomra az ad okot, hogy szaporodnak az idegenekkel szembeni ellenséges erőszakos cselekmények. A jelenlegi menekülthullám olyan kihívás elé állítja Európát, amelyet csak jól megalapozott etikai szemléletmód segítségével lehet megoldani. Az egyház tudatában van annak, hogy komoly feladat hárul rá ebben a nehéz helyzetben. Keresztényekként elszántan kiállunk a segítségünkre szoruló menekültek és az oltalmat keresők mellett. Emellett mindig szem előtt tartjuk az egész társadalom javát, különösen pedig a hazánkban élő hátrányos helyzetű emberek igényeit is.

### II. Alapvető elveink

1. A menekültekről és migránsokról való gondoskodás hozzátartozik az egyház önértelmezé-

séhez. Az idegengyűlölet és a rasszizmus összeegyeztethetetlen a keresztény emberképpel. Ferenc pápához csatlakozva a német katolikus egyház kiáll „a befogadás és a szolidaritás hatékony kultúrája” mellett. Tisztában vagyunk azonban avval is, hogy saját egyházunkban sem mindenki támogatja fenntartás nélkül a menekültek és migránsok melletti elköteleződést. Olykor nyílt szembenállással is találkozunk. Az egyházon belül is párbeszédre van szükség, amely segít a félelmek és aggodalmak felismerésében és leküzdésében.

2. A menekültek segítése az egyház életének minden területén megjelenik. Az egyházmegyékben, a szerzetesközösségekben, a Német Karitászban, a különböző egyházi csoportokban, szervezetekben és a plébániákon nagyon sok önkéntes és hivatásos fáradozik azon, hogy javítsa a menekültek helyzetét.

3. Ferenc pápa emlékeztet bennünket arra, hogy „Jézus Krisztus mindig vár reánk, hogy a migránsokban és a menekültekben, az otthonukból elűzöttekben és a hajléktalanokban felismerjük őt”. Minden fáradozásunk kezdő- és célpontja ezért mindig minden egyes menekült és menedékkérő emberi méltóságának megőrzése — függetlenül származási helyétől vagy társadalmi rangjától, vallásától vagy világnézetétől. Az egyház azonban nem léphet a szociális, állami és civil társadalmi struktúrák helyébe. Az egyházi jelenlét főleg ott kívánatos, ahol az emberi találkozás és személyes kísérés igénye jelentkezik.

4. Az egyház minden hátrányos helyzetű ember szükségleteit magáévá teszi. Ismeri azok nyomorúságát, akik nem tudnak megélni fizetésükből, nyugdíjükből vagy a munkanélküli segélyből, akik hiába keresnek képzési vagy munkalehetőséget, akik nem találnak megfizethető áron lakást. A társadalmunkban élő hátrányos helyzetű emberek igényei és a menekültek és menedékkérők rászorultsága nem játszható ki egymás ellen.

5. A más kulturális vagy vallási háttérből érkező emberek integrációja nagy feladat elé állítja társadalmunkat. A hozzánk érkező emberek legfőbb vágya, hogy hazájukban helyreálljon a béke és az igazságosság. Legtöbben abban reménykednek, hogy egyszer majd visszatérhetnek hazájukba. Mivel azonban erre alig van kilátás a közeljövőben, sok menekültnek hosszú távon új otthonává lesz Németország. Lehetőséget kell teremteni számukra, hogy nyelvünket megtanulják, képzésben részesülhessenek, megszerezzhessék a német munkaerőpiacon szükséges szaktudást. Az integráció sokrétű és kölcsönös folyamat, amely feladatot jelent a bevándorlók és a befogadó társadalom számára egyaránt. Mint katolikusok sok nyelv és sok

nép egyháza vagyunk. Ennek tudatában működünk együtt az integráció jelen és jövő feladatainak megoldásában. Sokéves tapasztalatunk van a keresztény-izlám találkozásokról, és kommunikációs hidakat tudunk építeni a szekuláris és a vallási értéktrendek között.

**III. A menekülteknek nyújtott segítség területei**  
Ferenc pápa arra figyelmeztet, hogy a hazájukat elveszített embereknek „konkrét reményt adjunk”. Ez a feladat különböző területeken kötelez bennünket.

1. A hivatásos és önkéntes segítők kísérése, képzése és támogatása.

2. A Közel-Keletről érkező menekültek növekvő számával nő a Rómával egységben lévő keleti egyházakból érkező katolikusok száma is. Gondoskodnunk kell arról, hogy ők otthonra találjanak egyházunkban. Figyelnünk kell az ortodox keresztények lelkipásztori igényeire is. Egyházi közösségeink sokat tehetnek azért is, hogy a más vallásúak irányában érzett félelmet és előítéleteket leépítsék.

3. Számos menekült egyházi épületekben nyert elszállásolást. Meg kell vizsgálni, mely objektumokat lehet gyorsan és nagyobb bonyodalom nélkül a menekültek rendelkezésére bocsátani. Emellett már most gondolni kell a hosszú távú megoldásokra is. Kerülni kell a gettók kialakulását. A katolikus letelepedési szervezetek dolgozzanak ki közösségi lakásprojekteket. Ezek a szervezetek a második világháború után sokmillió menekültnek biztosítottak megfelelő lakhatást.

4. A társadalomba történő beilleszkedés elsődleges feltétele a kenyérkeresetet adó munka. A képzéssel hiányosságok, a végzettségüket igazoló dokumentumok hiánya, a hiányos nyelvtudás miatt a menekültek többszörösen hátrányos helyzetben vannak. Az egyházi intézmények pályaválasztási tanácsadással, nyelvkurzusokkal, képzőhelyekkel támogatják a bevándorlók elhelyezkedését a munkapiacra.

5. Az alapvető emberi jogokhoz tartozik, hogy a menekültek felvételt nyerhessenek egyházi gyermekjóléti intézményekbe, iskolákba, felsőoktatási és felnőttképző intézményekbe. A szociális beilleszkedést segíthetik az ifjúsági mozgalmak, diákközösségek — ezeket a lehetőségeket tovább kell növelnünk.

6. A menekülteknek biztosítani kell a minden állampolgárnak kijáró egészségügyi és pszichoszociális ellátást. Egy részük a hazájában súlyos testi vagy lelki sérüléseket szenvedett el, traumatizálódott az átélt háborús élmények következtében. A pszichésen sérült menekültek nem részesülnek kellő ellátásban. Egyházi intézményekben néhol már történik erről gondoskodás, ezt azonban tovább kell fejleszteni.

7. A kíséret nélküli kiskorú menekültek különleges védelemre és segítségre szorulnak. A katolikus ifjúsági szervezetek rendelkeznek a kiskorúak kíséréséhez szükséges tapasztalattal. Számukra nemcsak a tanulást kell lehetővé tenni, hanem leginkább személyes kísérésre van szükségük.

8. A menekült asszonyok, akár egyedül, akár gyermekeikkel együtt érkeznek, különösen veszélyeztetett helyzetben vannak, könnyen az erőszak, a szexuális erőszak vagy az emberkereskedelem áldozatává lesznek. Leginkább kiszolgáltatottak a kíséret nélkül menekülő leányok. Az egyházi menekültszolgálatnak megkülönböztetett figyelmet kell rájuk fordítani, gondoskodni megfelelő képzésükről, egészségügyi ellátásukról és pszichoszociális kísérésükről.

9. Az egyház minden szükségét szenvedő embert támogatásban részesít. Különösen is közel áll hozzánk az a sok keresztény, akinek a Közel-Kelet országaiból menekülnie kellett, és hazánkban keresnek oltalmat. Testvéreink ők a hitben, egy lelki közösséget alkotunk velük. Bízunk benne, hogy a keresztény életnek van jövője a Közel-Keleten, nem nyugodhatunk bele abba, hogy ezek a keresztények örökre elveszítették hazájukat.

10. A vallások és kultúrák közti párbeszéd jegyében a menekültek ellátásában együttműködünk a muszlimokkal és a zsidókkal is. Az ő köreikben hatalmas szolidaritás és segítőkészség tapasztalható. A közös projektek abban is segíthetnek, hogy a keresztény és a muszlim menekültek is kölcsönös tisztelettel forduljanak egymás felé.

11. A „globális felebaráti szeretet” nemzetközi felelősségünkre is figyelmeztet. Nem feledhetjük, hogy a válságzónákban a katasztrófahelyzetek kialakulásához a nyugati országok is hozzájárultak. Azt a politikát támogatjuk, amely az „igazságos béke” alapelveit és a civil lakosság jogait tiszteletben tartja. Gyakran megfélemlítjük, hogy a menekültek többsége nem Európa felé veszi útját, hanem saját hazája közelében keres menedéket. Ezért segítenünk kell a menekülttáborok életkörülményeinek javításában és küzdenünk a menekülés okainak megszüntetéséért.

12. Egyházunk nagy elismeréssel adózik azoknak az erőfeszítéseknek, amelyeket az állami szervek tesznek a menekültek ellátásáért. Az egyház nem tudja átvenni az állam szerepét. Mivel azonban a menekültek és oltalomkeresők helyzete a kereszténység erkölcsi alapelveit érinti, az egyház különösen is figyelemmel kíséri a politikai fejleményeket. Keresztény kötelességünk, hogy minden egyes ember szabadságáért és méltóságáért síkra szálljunk. Minden hozzánk érkező menekültnek joga van igazságos és emberhez méltó bánásmóddhoz. A német és az európai menekültpolitikának ezekre az alapelvekre kell épülnie.